

Vlaams
Parlement

vergadering **C96 – CUL12**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 14 januari 2014

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het programmacharter van de VRT en het uitzenden van telefoongesprekken in radioprogramma's - 414 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de mogelijkheid voor onderwijzend personeel om beeldmateriaal te verkrijgen bij de VRT - 621 (2013-2014)	5
Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het nieuwe programmaschema voor Radio 1 - 716 (2013-2014)	9

■

Voorzitter: de heer Bart Caron, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het programmacharter van de VRT en het uitzenden van telefoongesprekken in radioprogramma's - 414 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Minister, in de vergadering van de commissie Media van 26 juni 2013 stelde ik u een vraag over het opbellen van bekende Vlamingen tijdens rechtstreekse radio-uitzendingen. Het gebeurt vaak dat bekende en minder bekende mensen worden opgebeld om grappen mee uit te halen. Op zich is dat geen probleem, graag zelfs, lachen is gezond.

Meestal zijn de 'slachtoffers' niet op de hoogte dat ze live op antenne zijn, of bij vooropnamen wordt niet altijd toestemming gevraagd om de grap uit te zenden. Ik dacht nochtans dat dit de afspraak was en dat dit beloofd werd door de VRT.

Het programmacharter van de VRT bepaalt dat er expliciete toestemming moet worden gevraagd voor uitzending van een telefoongesprek. Dit is ook het standpunt van de VRT-directie, vernam ik – u moet me tegenspreken, minister, als ik het mis heb. De praktijk leert echter dat het programmacharter niet steeds wordt toegepast. Er wordt niet altijd een expliciete toestemming gevraagd, en meer nog, een vraag om de opname niet uit te zenden leggen programmamakers soms naast zich neer.

Minister, welke afspraken werden op basis van het programmacharter van de VRT gemaakt over het opbellen van bekende Vlamingen in een programma? Is het antwoord op deze vraag bindend of niet bindend? Werden programmatoeren en presentatoren hiervan ingelicht? Zo nee, kunt u dat nog doen? Zo ja, kunt u hen eraan herinneren?

Wanneer is het programmacharter van start gegaan? Wordt dit door alle programmamakers gerespecteerd?

Kan de VRT aantonen dat voor de uitzending van een telefoongesprek steeds expliciete toestemming wordt gevraagd aan de betrokkene? Op welke manier gebeurt dit? Indien niet, waarom niet?

Op initiatief van de programmacharterraad zou voor programmamakers een workshop over de grenzen van humor worden georganiseerd. Heeft deze workshop reeds plaatsgevonden? Wat is de stand van zaken?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, voor entertainmentprogramma's moeten de medewerkers expliciet toestemming voor uitzending vragen aan de persoon die opgebeld wordt. Voor livetelefoongesprekken tijdens een uitzending moet de interviewer/presentator zich kenbaar maken, meedelen dat het een live-uitzending is en vragen of de betrokkene op vragen wil antwoorden. Voor vooropnames van telefoongesprekken en de uitzending ervan wordt de toestemming gevraagd van de betrokken persoon.

Het VRT-programmacharter vermeldt verder: "Wanneer ze tijdens de opnames toch hun deelname wensen stop te zetten of vragen om hun bijdrage niet uit te zenden, wegen we het belang van de uitzending af tegen het persoonlijke belang van de betrokkenen."

Er zijn ook nog specifieke aanvullende bepalingen met betrekking tot 'verborgen opnames' in het programmacharter die nageleefd moeten worden. "In entertainmentprogramma's vragen we, bij gebruik van verborgen opname, steeds expliciete toestemming voor de uitzending. We gaan voorzichtig om met 'overvaltechnieken'. Wanneer – in het kader van entertainmentprogramma's – mensen vragen om een verborgen opname te stoppen of de opname te

vernietigen, doen we dat metterdaad. We zenden geen opnames uit die enkel bedoeld waren als vooropname, tenzij er een groot maatschappelijk belang is of mits expliciete toestemming van de betrokkene. Iemand op het verkeerde been zetten in entertainment- of infotainmentprogramma's kan, mits uitleg achteraf of het tonen van de opname.”

Programmamedewerkers van de VRT worden op verschillende manieren geïnformeerd over het beroepsethische kader en het programmacharter waarin ze moeten werken. Dat gebeurde de voorbije tijd op verschillende manieren. Ik geef enkele voorbeelden. Er zijn workshops georganiseerd omtrent beroepsethiek voor programmamedewerkers. Nieuwe personeelsleden krijgen standaard een opleiding beroepsethiek. Een interne beroepsethische website met een praktische vertaling en gebruikerstoepassing van het programmacharter werd opgestart. Bij de lancering van de website volgde een interne affichecampagne. Een informatiebrochure genaamd 'deoklapper' met vaak voorkomende beroepsethische kwesties, werd verdeeld onder alle programmamedewerkers. Een intern telefoonnummer voor een snelle behandeling van beroepsethische problemen werd gelanceerd.

Periodiek worden de VRT-programma's gescreend op de beroepsethische afspraken uit het programmacharter. Dat gebeurt door de programmacharterraad en door de cel van de manager beroepsethiek. Daarnaast worden beroepsethische klachten over programma's die bij de VRT binnenkomen nauw opgevolgd door de klachtcoördinator en door de manager beroepsethiek. Zij zijn verantwoordelijk voor een goede en eerlijke beantwoording op de geformuleerde klacht en op het signaleren van de klacht aan de betrokken programmamedewerkers. Belangrijke klachten vormen bovendien nadien een onderwerp in de workshops of kunnen voorwerp vormen van een specifieke campagne.

Het programmacharter is eind 2009 goedgekeurd en ingevoerd. Van alle programmamakers wordt verwacht dat zij de beroepsethische principes uit het programmacharter respecteren. Een absolute garantie kan de VRT uiteraard niet geven omdat iedereen soms bedoelde, maar meestal onbedoelde fouten kan maken. De VRT probeert het aantal beroepsethische fouten evenwel te beperken door voortdurend de medewerkers te sensibiliseren omtrent de beroepsethische principes. De afgelopen twee, drie jaar is er extra aandacht aan besteed, men legt er sterk de nadruk op.

Wat het luikje humor betreft, zijn er ook dit jaar verschillende workshops geweest over de grenzen van humor, georganiseerd voor de programmamedewerkers. Enkele programmamedewerkers kregen een specifieke, meer persoonlijk gerichte workshop. Dat gebeurde voor mensen die echt bezig zijn met die humorprogramma's, via cases kunnen ze zelf elke keer aftoetsten wat kan en wat niet kan. Ook in de algemene beroepsethische workshop is humor een vast onderdeel.

De heer Johan Verstreken: Dank u wel, minister. Stel dat men een telefoongesprek opneemt en toestemming krijgt om het uit te zenden, maar het wordt niet integraal uitgezonden, er worden enkel fragmenten uit genomen, waardoor je een vertekend beeld kunt krijgen. Het wordt zodanig gemonteerd dat de persoon in kwestie in zijn blootje wordt gezet. Zijn dergelijke dingen al dan niet tolerabel? Wie is de eindverantwoordelijke als er iets fout gaat, wanneer men de regels aan zijn laars lapt? Is dat de presentator, de eindredacteur, de producer of de netmanager van radio of tv? Waar kan er eventueel klacht worden ingediend? Wat gebeurt er met presentatoren die systematisch de gemaakte regels aan hun laars lappen?

Ik geef twee concrete voorbeelden. Iemand die in dit gebouw werkt, geen politicus, wordt opgebeld. Het wordt uitgezonden. De persoon in kwestie weet niet dat hij in de ether is. Hij verneemt van collega's en andere mensen dat hij op de radio werd uitgezonden en geciteerd. Dat is echt gebeurd, het gaat over medewerkers van het parlement. Bij mijn weten is dat zelfs twee keer gebeurd, één keer daarvan is wel lang geleden.

Oké, politici moeten tegen een duw kunnen, maar een bepaalde politicus wordt opgebeld. Er worden onnozele vragen gesteld. Hij heeft een vermoeden dat het voor de radio is, maar dat

wordt ontkend, en toch gaat het op antenne en dan nog gemonteerd, wat een totaal vertekend beeld geeft. Dat is gebeurd nadat het programmacharter werd goedgekeurd. Dat is volgens mij niet tolerabel, om wie het ook gaat, welke politicus dan ook, van gelijk welke kleur, rang, stand of strekking. Dat kan volgens mij niet.

Er moet veel kunnen qua humor, maar een aantal regels moeten wel worden gerespecteerd, zeker bij de openbare omroep. De fratsen en grappen van de commerciële zenders zijn leuk, volgens mij meer tolerabel dan wat er gebeurt of gebeurde bij de openbare omroep. Ik stel de vraag nog eens omdat, sinds het programmacharter is opgemaakt, ik heb gehoord van minstens twee en wellicht drie voorbeelden die niet tolerabel zijn en totaal niet overeenkomen met dat charter. Ik wil vragen – en de VRT moet niet zeggen dat het weer gaat om politici – dat de VRT de afspraken, die binnen de VRT zijn gemaakt, correct nakomt.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Verstreken, u geeft deels zelf het antwoord. Er is nu een programmacharter. Er is een interne klachtenprocedure en er is intern een telefoonnummer waarop men op voorhand kan vragen of iets kan of niet, als men niet zeker is. Er is een externe klachtenprocedure. Er is een directeur beroepsethiek in functie gesteld. Er zijn dus voldoende kanalen om voorbeelden, waarvan we denken dat ze over de schreef zijn, te melden, die dan zeker zullen worden opgenomen.

De eindverantwoordelijkheid voor elk programma ligt bij de productie. Ik raad u aan om, als u weet hebt van die dingen, dat zeker eens te melden en om mensen die daarmee bij u komen ook aan te manen om dat te melden. Ik geef uw opmerking mee aan de VRT, zodat ze er zeker over waken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de mogelijkheid voor onderwijzend personeel om beeldmateriaal te verkrijgen bij de VRT - 621 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, het is de eerste keer dat ik een vraag stel in deze commissie, maar de invalshoek is onderwijs, wat me na aan het hart ligt. Dat leerkrachten hun lessen graag met beeldmateriaal ondersteunen, is van alle tijden. Dat is populair en aan te moedigen. Bepaalde documentaires of duidingsmagazines kunnen een interessante aanvulling zijn in het lessenpakket. Toen iedereen nog analoog televisie keek, was het eenvoudig om een programma op te nemen om in de klas een fragment of het volledige programma te laten zien. Momenteel kijkt al meer dan 70 procent van de Vlamingen digitaal. Het wordt dan ingewikkelder om programma's op te nemen en er een deel van te laten zien tijdens de lessen.

Jaarlijks vragen meer dan 4000 privépersonen en 15.000 organisaties beeldfragmenten aan uit het VRT-archief. Momenteel bedraagt de leveringstermijn om een VRT-programma te verkrijgen drie weken. De kostprijs bedraagt ongeveer 24 euro voor een fragment en 49 euro voor een volledig programma.

In de beheersovereenkomst 2012-2016 van de VRT werd opgenomen dat “de VRT in het verlengde van haar educatieve opdracht bijdraagt tot de mediawijsheid van de Vlaming”. Over die mediawijsheid is een conceptnota geschreven. In dat opzicht kunnen scholen, bibliotheken en andere vanaf 2014 digitaal gebruikmaken van het VRT-archief. Daarvoor hebben de VRT en het Vlaams Instituut voor de Archivering en ontsluiting van Audiovisueel Erfgoed (VIAA) een samenwerkingsovereenkomst gesloten.

Minister, vanaf wanneer zullen scholen en leerkrachten concreet gebruik kunnen maken van die fragmenten? Wat zullen de modaliteiten zijn om een beeldfragment of een programma op te vragen? Zal dat betalend blijven? Of zal men de fragmenten kunnen downloaden van een website van het VIAA? Zijn er nog andere mogelijkheden?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro: Wat mevrouw Vermeiren over het aanvragen van beeldmateriaal zegt, klopt. Zolang ik daar rondliep, was het de bedoeling om ofwel via de CANON Cultuurcel of via KlasCement of het samenwerkingsverband tussen beide dit zo vlot te doen verlopen dat het beeldmateriaal niet moest worden opgevraagd, maar grotendeels ter beschikking zou staan van leerkrachten. Zo zou er geen administratieve last bij de VRT liggen, zou het gebruiksgemak bij de leerkrachten toenemen en zou het materiaal dat ontstaat door investering van de gemeenschap ook veel meer renderen.

Daarom ben ik ook zeer benieuwd naar de stand van zaken.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Het VIAA digitaliseert, bewaart en ontsluit audiovisueel materiaal, foto's, documenten en andere, samen met de partners uit de culturele, de media- en de erfgoedsector. Die instelling werd op 21 december 2012 opgericht door de Vlaamse Regering, op voorstel van mijzelf en van minister Joke Schauvliege, omdat er een inhaalbeweging nodig was op het vlak van het digitaliseren van het Vlaamse audiovisuele erfgoed. De opstart van het VIAA werd toevertrouwd aan iMinds, een strategisch onderzoekscentrum van de Vlaamse Overheid, gefocust op ICT. Het was de bedoeling om het VIAA eind 2014 te verzelfstandigen. In deze opstartfase werkt iMinds samen met vzw Waalse Krook, die een toezichthoudende en strategische rol opneemt.

De Vlaamse Regering maakte middelen vrij voor de opstart. Alles samen gaat het om 11,8 miljoen euro voor een periode van twee jaar (2013-2014). Met deze middelen kan het VIAA de krachten bundelen om samen met media- en erfgoedorganisaties een ambitieus digitaliserings- en archiveringsproject te realiseren. Voor de periode 2015 en later moet nog een vervolgfianciering worden toegekend. De volgende beleidsploeg zal daarin keuzes moeten maken.

Naast digitaliseren en archiveren zal het VIAA ook het gedigitaliseerde materiaal toegankelijk maken voor de doelgroepen: onderwijs, onderzoek en bibliotheken.

Begin oktober 2013 sloten het VIAA en de VRT een samenwerkingsovereenkomst waarin de basis werd gelegd voor een langetermijnoplossing voor het archief van de VRT. Het VIAA zal dit archief verder digitaliseren en archiveren en toegankelijk maken voor de doelgroepen die werden opgesomd in de regeringsbeslissing. Naast het VRT-archief worden ook de archieven van 35 andere media- en erfgoedinstellingen gedigitaliseerd, gearchiveerd en ter beschikking gesteld van de doelgroepen. Ik kreeg een hele lijst van organisaties die zich hebben aangesloten en hier ook aan meewerken, ik noem er enkele: Argos, de Antwerpse Televisie (ATV), de Oost-Vlaamse Televisie (AVS), Bokrijk, het Designmuseum Gent, het Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving (KADOC), het Kasteel van Gaasbeek, het KUL-archief, het Letterenhuis, het Liberaal Archief, Middelheim, het ModeMuseum (MoMu), het Museum voor Schone Kunsten Gent (MSK), de Musea Brugge, enzovoort. Het gaat om een heel brede groep van mensen en organisaties die een audiovisueel archief in de een of andere vorm hebben.

Wat het onderwijs betreft, heeft het VIAA de ambitieuze doelstelling 'Elke dag in de klas' vooropgesteld. Daarbij is het belangrijk een goed zicht te krijgen op de behoeften van leerkrachten met betrekking tot het audiovisueel materiaal. Om die reden heeft het VIAA een proeftraject opgestart: via een grootschalige enquête, cocreation-sessies, expert- en stakeholderinterviews en pilootprojecten tracht het VIAA de behoeften in kaart te brengen en

te vertalen naar een platform dat gebruiksvriendelijk is zowel naar inhoud als naar interactiviteit.

Uit een grootschalige enquête die werd gehouden in het najaar van 2013, blijkt alvast dat er een grote vraag is naar kwalitatief archiefmateriaal voor gebruik in de klas. Een VIAA-gebruikerswebsite, waar audiovisueel materiaal kan worden gevonden en afgespeeld, wordt met een score van 8,2/10 als heel belangrijk beschouwd voor het onderwijs. 66 procent van de leerkrachten geeft aan meer audiovisueel materiaal te gebruiken in de klas indien er zo'n gebruiksvriendelijke website zou bestaan.

Voor het schooljaar 2013-2014 werden twee pilootprojecten opgestart in een tiental scholen: een over wereldoriëntatie voor het vierde leerjaar basisonderwijs en een over techniek voor de eerste graad secundair onderwijs. De leerkrachten van de pilootscholen wordt gevraagd welke onderwerpen ze in het tweede semester behandelen en welk archiefmateriaal ze zouden gebruiken in de klas. Op basis van deze briefing zochten docenten lerarenopleidingen en VRT-researchers naar bruikbaar audiovisueel archiefmateriaal.

Ondertussen wordt een platform ontwikkeld waarop leerkrachten het VRT-materiaal als eersten kunnen opzoeken, bewaren, delen en afspelen in de klas.

Tussen maart en juni 2014 zullen zowel de inhoud als het platform uitgetest, gebruikt en bijgestuurd worden in de scholen die deelnemen aan het pilootproject. Op basis van de feedback wordt dit platform voor het schooljaar 2014-2015 gradueel verder uitgerold, zowel qua inhoud als qua technologie. Men onderzoekt ook hoe men het kan openstellen. Het objectief is om in het schooljaar 2015-2016 voor alle basisscholen en secundaire scholen in de Vlaamse Gemeenschap een volledig aanbod klaar te hebben – uiteraard in de veronderstelling dat het VIAA ook inzake financiering kan worden gecontinueerd.

Het onlineplatform en de inhoud – programma's en fragmenten – zullen gratis ter beschikking staan voor leerkrachten en leerlingen. Een leerkracht zal via trefwoorden zelf fragmenten kunnen opzoeken of zal in de voor hem gemaakte collectie de beste audio- en videofragmenten kunnen terugvinden rond een trefwoord. Deze fragmenten zal de leerkracht in principe onbeperkt kunnen afspelen en streamen, zowel thuis bij de voorbereiding van zijn les als in de klas. Omwille van de auteursrechten zal het downloaden beperkt worden.

Zo creëert men een platform dat de leerkracht permanent zal kunnen gebruiken om beelden af te spelen.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik dank u voor uw uitgebreid en duidelijk antwoord, minister. De media zijn niet meer weg te denken uit onze maatschappij. Beelden zeggen vaak veel meer dan woorden. Ik spreek uit ervaring, je krijgt de leerlingen makkelijker mee. Het is heel belangrijk om die beelden te kunnen gebruiken.

Als ik het goed begrepen heb, zitten we volop in de opstartfase van de digitalisering en het toegankelijk maken ervan. We willen erop aandringen daar zeker mee voort te doen, daar zo snel mogelijk werk van te maken en het bekend te maken bij de leerkrachten. Ik denk dat ze u dat in dank zullen afnemen.

Minister, er zijn twee pilootprojecten: techniek voor de eerste graad secundair en WO voor het vierde leerjaar. Klopt dat? (*Instemming*)

In het schooljaar 2015-2016 zou het volledige aanbod klaar moeten zijn. (*Instemming*)

Is dat alleen voor techniek en WO, of voor alle vakken? (*Instemming*)

Dat is vrij snel. Als dat zou lukken, zou dat fantastisch zijn. Ik heb ook gehoord dat het gratis zou zijn. (*Instemming*)

Downloaden zou niet kunnen. Dat kan ik begrijpen.

Minister Ingrid Lieten: Het kan wel, maar dat is dan betalend. Er zal een regeling zijn, het zal mogelijk zijn, maar niet gratis.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Oké. De schoolinfrastructuur laat niet toe dat in elke klas een computer, internet en een groot scherm worden geïnstalleerd. Zo ver zijn we nog niet in het Vlaamse onderwijslandschap. Dat zal ooit wel komen, het liefst zo snel mogelijk. Dat downloaden is dus wel degelijk nodig.

We kijken ernaar uit, en zeker de onderwijswereld.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro: Ik onderschrijf volledig de einddoelstelling, minister. Het zou mooi zijn mochten we erin slagen heel dat aanbod tegen 2015-2016 te realiseren.

Ik mis iets. Het VIAA digitaliseert en archiveert, daar heeft niemand vragen bij. Het is goed dat er naast de VRT nog 35 andere organisaties zijn. Dat geeft niet alleen aan leerkrachten en scholen maar ook aan leerlingen een veel grotere schaal, een groter bereik, een grotere rijkdom aan materiaal. Dat het platform om dat materiaal te delen met het onderwijs binnen VIAA moet worden ontwikkeld, dat gaat volgens mij in tegen een vroegere Vlaamse beslissing. Bovendien laat de Vlaamse Regering daarmee een kans liggen om het meest efficiënte bestuur na te streven, wat ze toch wil.

De private website KlasCement vormt nog altijd het grootste delend platform voor leerkrachten. De Vlaamse Regering is anderhalf jaar, twee jaar geleden onderhandelingen gestart om dat op te nemen binnen het ministerie van Onderwijs. Een onderliggende reden was de bundeling van een aantal zaken. Het is voor leerkrachten al de belangrijkste plek om zaken uit te wisselen. Als dat naar de Vlaamse overheid komt, is dat het ideale moment om er dit soort operaties aan vast te koppelen. Er kunnen altijd technische problemen opduiken, misschien gaat dat niet zo vlot als ik me dat voorstel, maar dat was de redenering van de Vlaamse Regering, om KlasCement van het private naar het publieke terrein te halen. Dat is ook gerealiseerd.

Nu hoor ik dat er een apart platform wordt georganiseerd. Zoals mevrouw Vermeiren zegt, zijn techniek en infrastructuur niet aanwezig. Maar de ervaring leert dat zodra leerkrachten vertrouwen hebben in een delend informatieplatform, we het beter bij dat platform kunnen houden en geen vijftien stationnetjes creëren. Waarom een apart circuit? Het moet technisch gezien perfect mogelijk zijn om het materiaal bij het VIAA te digitaliseren en archiveren en het via dat frontportaal ter beschikking te stellen. Dat moet efficiënter kunnen, maar misschien zijn er technische problemen opgedoken.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer De Ro, een platform creëren is niet hetzelfde als een portaal organiseren. Het is belangrijk om een technologieplatform te creëren waarop alle materiaal beschikbaar kan worden gemaakt. Of dat kan worden geïntegreerd in het portaal KlasCement moet nog worden bekeken. Ik heb daar nu geen informatie over. Ik zal hen dat zeker vragen. Ik zal u de informatie bezorgen als ik het weet.

De heer Jo De Ro: Voorzitter, mag de enquête publiek worden gemaakt? Kunnen wij daarover beschikken? Het interesseert me wel wat die leerkrachten allemaal gezegd hebben. Misschien zijn de leden van de commissie Onderwijs ook geïnteresseerd.

Minister Ingrid Lieten: De enquête werd gehouden in het najaar van 2013. Ik heb nu een paar besluiten gebracht. Als de volledige enquête verwerkt is, kan ze worden overgemaakt aan de commissie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het nieuwe programmaschema voor Radio 1 - 716 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Mijn vraag is deze keer niet gebaseerd op krantenberichten. Als gevolg van de dalende luistercijfers en de resultaten van een grootschalig luisteraarsonderzoek besliste Radio1 in oktober om zijn zendschema vanaf januari aan te passen.

‘Joos’ wordt geschrapt, ‘Hautekiet’ wordt met een uur ingekort, tussen 10 en 12 uur komt er ruimte voor “een nieuw en origineel radioformat dat de luisteraars begeleidt doorheen de voormiddag”. ‘Nieuwe Feiten’ verhuist naar de middag, tussen 12 en 13 uur. ’s Avonds tussen 19 en 20 uur komt er een “originele en eigenzinnige round-up van de dag”.

Deze herschikking past in een nieuwe strategie van de zender. Radio 1 wil zijn programmaschema en programma’s nog beter afstemmen op de verwachtingen en het ritme van de luisteraars. Vanaf januari 2014 wil de radiozender zijn missie als open informatienet in de toekomst nog beter en efficiënter volbrengen.

Intussen blijkt dat Radio 1 worstelt met het uittekenen van dat nieuwe programmaschema. De nieuwe programma’s zijn nog niet klaar. In de tussentijd worden een aantal programma’s in hun huidige vorm behouden. De VRT liet weten dat het nieuwe programmaschema start op maandag 27 januari, over twee weken. Maar op de redactie bestaat twijfel over de haalbaarheid daarvan, zo blijkt uit een artikel dat op 20 december in De Morgen verscheen.

De Radio 1-ploeg klaagt aan dat ze onvoldoende wordt betrokken bij de nieuwe invulling en dat de beslissingen worden genomen door de VRT-top, zonder een beroep te doen op de creativiteit en expertise van de radiomakers.

In antwoord op schriftelijke vraag nummer 41 van mij, zei u, minister, over de plaats en ruimte voor cultuur op Radio 1: “De VRT verzekert dat de inhoud op andere plekken in het Radio 1-schema zal terug te vinden zijn, met name op ‘betere plekken’, zodat de luisteraar er beter op zal kunnen afstemmen.” Met inhoud wordt hierbij in het bijzonder bedoeld op cultuur.

Vrijdag konden we in de krant lezen dat het nieuwe cultuurprogramma op zondagochtend tussen 7 uur en 9 uur zal worden uitgezonden. De cultuurprogramma’s gaan dus de concurrentie aan met de lokale mis. Dat is nogal een onchristelijk uur voor cultuurliefhebbers – ik mag dat zeggen –, maar ook voor gewone mensen die op dat moment nog in hun bed liggen.

Er kwamen heel wat negatieve reacties uit de radiowereld en de culturele sector. Ik heb twee citaten bij, een eerste van radiostem Kurt Van Eeghem: “Nochtans is de presentatrice een fantastische aanwinst. Ze heeft veel ervaring opgedaan bij Klara en gaat zonder twijfel ook op Radio 1 uitstekend werk leveren. Ik vind het jammer dat ik dat niet zal horen, want op dat uur lig ik op zondag nog in mijn bed.” Dat is natuurlijk voor rekening van Kurt Van Eeghem.

Auteur Marc Reugebrink stelt het nog scherper. Hij zegt: “Dit is een bewijs van hoe er bij de openbare omroep met cultuur wordt omgesprongen. Het wordt te elitair bevonden, te moeilijk, en dus moet het maar naar een of ander slot verdrongen worden: ofwel heel laat, wanneer bloot en seks kan, ofwel op een moment dat alleen wie naar de vroegmis wil wakker is. Het bewijst dat ze alleen maar bezig zijn met cijfertjes en niet met een beleid waarmee ze een divers publiek proberen aan te spreken.”

Minister, ik sluit me bij dat laatste aan. Ik ben ook van oordeel dat de VRT op deze manier de cultuurliefhebber niet au sérieux neemt. Cultuurmensen verdienen beter. Graag verneem ik uw reactie daarop.

Het cultuurprogramma wordt op zondagochtend tussen zeven en negen uur gezet. Minister, hoe valt dat te rijmen met de belofte die u en de VRT maakten in het antwoord op mijn schriftelijke vraag van voor het kerstreces, “om cultuur op betere plekken te plaatsen”? Hoe ver staat het met de verdere invulling van het nieuwe programmaschema. Is de lanceringsdatum van 27 januari nog haalbaar? Op welke manier wordt de redactie van Radio 1 betrokken bij dit proces? In welke mate hebben zij inspraak? De medewerkers van Radio 1 maken ook heel wat kanttekeningen.

Minister, in de marge wil ik zeggen dat ik ontstemd ben over de manier waarop de VRT omgaat met parlementaire vragen. Ik heb in die schriftelijke vraag 41 ook de luistercijfers opgevraagd, maar ik heb ze niet gekregen. De uitleg was dat het beter zou zijn dat ik ze niet kreeg omdat ik verkeerde conclusies zou trekken. Ik citeer volledig: “De VRT wil liever geen radioluistercijfers van individuele radioprogramma’s bekendmaken. Dat kan immers leiden tot eenzijdige conclusies, terwijl het voor een radiozender relevanter is om het bereik van de gehele radioflow te weten.”

Dat hoeft ik niet te pikken. Wij worden betaald om vragen te stellen. Het was volgens mij een relevante vraag. Goed, dan krijg ik zo’n antwoord, terwijl ze verder nog stellen: “Radio 1 wil niet alleen in zijn totaliteit relevant blijven, maar ook op elk moment van de dag, rekening houdend met de context waarin de luisteraar zich bevindt.” Elk programma moet dus relevant zijn. Een van de criteria om relevant te zijn is natuurlijk de luistercijfers, want daar is het allemaal mee begonnen.

De heer Bart Caron: De heer Yüksel is sneller dan zijn schaduw, dat is duidelijk. Hij was veel sneller dan de nieuwsberichten op de VRT en elders.

Ik wil me met veel overtuiging aansluiten, met een klein voorbehoud, met name de hoop dat wat naar buiten is gedruppeld over die zondagochtend een fout gerucht is of een gerucht dat maar een beperkt gedeelte van de ambities van Radio 1 in zich draagt. Ik heb al voorgesteld, minister, om de eucharistieviering om te wisselen met dat cultuurprogramma op zondagochtend, ik denk dat de twee doelgroepen dan beter kunnen worden bediend, maar alle gekheid op een stokje.

Het is natuurlijk relatief provocatief voor de cultuurwereld en de cultuurliefhebbers als men dat op die manier naar buiten brengt. Dat is niet fijn en niet beleefd. Ik hoop dus dat er veel meer zal zijn en dat we dat snel zullen weten. Yves Desmet heeft het in een opiniestuk in De Morgen goed beschreven. We willen van de VRT geen nichezender maken, maar als de VRT een bestaansreden heeft, is dat precies om cultuur en informatie te brengen. Het gaat erom om die balans te vinden.

Soms heb ik de indruk dat de streefcijfers bijvoorbeeld voor culturele informatie en programma’s die in de beheersovereenkomst staan, maar gedeeltelijk worden gedeeld door de leiding van het Huis van Vertrouwen, en dat men wel aan die normen zal voldoen, maar op uren die de heer Yüksel “onchristelijk” noemt. Daarmee breng ik enige ironie in mijn eigen commentaar, maar ik hoop dat de VRT niet de strijd louter om de kijk- en luistercijfers zal voeren met andere zenders. De gedelegeerd bestuurder van de VRT heeft de voorbije jaren iets anders gezegd.

Ik ben het ermee eens dat er een minimaal bereik moet zijn, maar nu wordt de daling van de luistercijfers van Radio 1 in grote mate toegeschreven aan de culturele programma’s. Er wordt dan gezegd dat ‘Joos’ een kleiner bereik heeft dan andere programma’s. Zoals de heer Yüksel zegt, wordt dat niet cijfermatig onderbouwd. Het kan best zijn, maar als men al die kenmerken van Radio 1 weghaalt – degelijke informatie, stevige cultuur, maar ook sport, achtergrondinformatie en wat meer luchtige informatie zoals in ‘Hautekiet’ en ‘Nieuwe Feiten’ – gaat dat cijfer misschien nog verder achteruit. De luisteraar van Radio 1 is veeleisend, denk ik, zeker op die terreinen.

Ik hoop dat het provocatieve lekje over de zondagochtend maar een klein detail is van een veel ambitieuzer beleid.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Caron, u hebt al een beetje geantwoord op de vraag, in die zin dat u terecht zegt dat het gaat over een lekje of over zogenaamde informatie die uitgedruppeld is. Laten we dat ook zo behandelen.

De VRT zelf heeft mij gezegd dat ze volop werkt aan een nieuw programmaschema en dat ze van plan is om dat op 27 januari 2014 van start te laten gaan. Wanneer ze klaar zijn, zullen ze daarover uitgebreid communiceren. Ik ga geen commentaar geven op wat er al of niet door u gelekt is. Of het waar is of niet, weet ik ook niet. Ik stel voor om de dingen nu gewoon hun gang te laten gaan en te wachten op een officiële communicatie van de VRT over wat ze van plan zijn.

De algemene bezorgdheid over cultuur, waar u naar verwijst, mijnheer Yüksel, en ook u, mijnheer Caron, deel ik uiteraard. Daarom hebben we daarover uitgebreide doelstellingen opgenomen in de beheersovereenkomst. We moeten ook benadrukken dat we daarbij een evenwicht hebben gezocht tussen verdieping en verbreding. Verdieping wil zeggen: goede, inhoudelijke, to the point en state of the art radio en tv maken over cultuur, ook voor mensen die er dagelijks en zeer gespecialiseerd mee bezig zijn. Maar we willen ook verbreding, want we willen cultuur niet opsluiten in een reservaat voor the happy few. We willen dat iedereen die kijkt of luistert naar de VRT ook occasioneel een beetje cultuur meekrijgt en erdoor geïnspireerd kan worden. Die evenwichtsoefening vind ik zelf ook heel belangrijk.

Ik zou nu niet vooruitlopen op een programmaschema dat we nog niet kennen. We zullen daartoe zeker de kans krijgen wanneer het wordt bekendgemaakt. We zullen dan bekijken of we de verbreding en verdieping daarin zullen terugvinden. Ik heb er wel vertrouwen in. De VRT en ikzelf hebben hier al gerapporteerd over de eerste resultaten. De VRT heeft de voorbije twee jaar een tandje bijgestoken in verband met cultuur. Maar we zullen niet vooruitlopen.

Ik vind het wel begrijpelijk, mijnheer Yüksel, dat de VRT de cijfers van de individuele programma's niet geeft. Ik wil het nog wel eens vragen. Maar we moeten onszelf een klein beetje kennen. Als we hier de cijfers van elk programma opvragen en bespreken, zullen we heel vlug in de verleiding komen om de rol van het management over te nemen. Dat is ook niet de bedoeling. Wat we wel moeten doen, is mee evalueren of ze effectief de doelstellingen van de beheersovereenkomst uitvoeren. Ik stel voor dat we afwachten wat er wordt aangekondigd. Dan kunnen we daarover het gesprek met mij en met de VRT voortzetten.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, u hebt een aantal vragen niet beantwoord. Een ervan was of u ook van oordeel bent dat op deze manier cultuur wordt weggemoffeld. Ik zou daar graag een antwoord op krijgen. Een van de argumenten in de herschikking van het programmaschema was dat cultuur meer aan bod zou komen in andere programma's. Dat is de verbreding. Dat is aannemelijk. Maar hoe herkenbaar zal dat zijn? En hoe meetbaar zal dat zijn? Cultuur maakt deel uit van de corebusiness van de openbare omroep. Je kunt weten hoeveel tijd wordt besteed aan een cultureel programma. Maar als je dat gaat spreiden over alle programma's heen, dan is de vraag hoe dat kan worden gekwantificeerd en gemeten. Ik wil daarvoor waarschuwen.

Uit de berichtgeving, maar ook uit mijn contacten blijkt dat niet alleen wij maar ook de redactie van Radio 1 het gevoel heeft niet te worden betrokken bij dat proces, bij nieuwe programma's en bij de mogelijke schrapping van bestaande programma's. Het zou een kapitale fout zijn de medewerkers daar niet bij te betrekken.

Minister, als het hun uitkomt, pakken ze uit met de cijfers. Maar als het hun niet uitkomt, zeggen ze dat we daar niets mee te maken hebben. Ze moeten daar een beetje consequent in zijn. Ze moeten de cijfers met het parlement delen. Minister, het is niet onze bedoeling in de plaats van het management te treden en te zeggen welke programma's de VRT moet maken. Ik lees nu dat de VRT het cultuurprogramma op zondagochtend tussen zeven en negen uur plaatst omdat dat het best beluisterde blok is. Ze geven dat aan als argument om dat daar weg te steken.

Ik weet niet of het zo christelijk is de cijfers enkel te geven als het hun uitkomt. Het parlement heeft recht op die cijfers. Wij kunnen er onze inzichten mee onderbouwen, zonder daarom in de plaats van het management te willen treden. Ik dring er nog eens op aan de cijfers van Radio 1 op te vragen.

De heer Bart Caron: Minister, het zou misschien nuttig zijn om van de blokken, die ze zelf in hun schema's hanteren, grootteordes te krijgen. Mijnheer Yüksel, ik betwijfel of programmacijfers ons wijzer zullen maken wanneer we niet beschikken over de context van de volledige radioprogrammering. Het is wel nuttig om te weten welke de meest beluisterde blokken zijn en welke de zwakste, enzovoort.

Minister Ingrid Lieten: U mag van mij geen commentaar vragen over geruchten en lekken. Commentaar kunnen we pas geven als we kennis kunnen nemen van het volledige voorstel van de VRT. Ik zal daar dus echt niet op vooruitlopen.

U zegt dat het herkenbaar moet blijven. Uiteraard moet het duidelijk en herkenbaar blijven. Maar ik geef dit voorbeeld: sinds twee jaar wordt er in elk VRT-Journaal één cultuuritem gebracht. Ik vind dat heel goed. Dat is voor veel mensen een eyeopener, veel meer dan indien men dat allemaal in één cultuurprogramma met beperkte kijkcijfers zou stoppen. Zo kan het dus ook. Maar ik wil niet vooruitlopen op wat men zal doen. Als er meer informatie is over wat er zal gebeuren, wil ik daarover graag met jullie van gedachten wisselen. De VRT moet eerst kunnen uitleggen wat zij doet en om welke reden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■